

MEIJNDEL EN DE STICHTING DUINBEHOUD

Nora Kösters

De Stichting Duinbehoud heeft met weinig gebieden zo'n sterke historische band als met Meijndel. Werkzaamheden daar vormden in 1977 de directe aanleiding tot de oprichting van de Stichting Duinbehoud uit onder meer de Werkgroep Waterwinning. Sindsdien zijn de Stichting en haar Werkgroep Meijndel nauw betrokken gebleven bij de duinen van Meijndel. Wel verlegde de aandacht zich enigszins van de waterwinning naar de stadsrand van Den Haag.

De Duinwaterleiding van 's-Gravenhage (DWL) was in 1977 begonnen met een renovatie en een gedeeltelijke uitbreiding van de putterserie bij pan 26, zonder de daarvoor vereiste vergunningen in bezit te hebben. Interessante kwelvegetaties dreigden daardoor verloren te gaan. Omdat hiertegen alleen door middel van een AROB-procedure nog iets viel te ondernemen, en omdat voor een dergelijke procedure rechtspersoonlijkheid vereist is, werd vanuit een actieve groep duinbeschermers (Werkgroep Waterwinning en Werkgroep Berkheide) de Stichting Duinbehoud en Waterwinning opgericht, die later werd omgedoopt tot Stichting Duinbehoud.

In de periode die hierop volgde, waren de problemen in Meijndel zelf niet zo groot, zodat de Stichting Duinbehoud de gelegenheid had tot een landelijke organisatie uit te groeien. Met name de gemeente Den Haag begon echter met steeds grotere regelmaat het ene na het andere plan voor het duingebied te presenteren: hotels, woningen, sportvelden, een nieuwe marechausseekazerne, golfbanen, een groot geasfalteerd wielersparcours, zoneringdoorbrekende fietspaden, windmolens, nieuwe oppervlakteinfiltratiebekkens en grootschalige uitbreiding van recreatieve mogelijkheden. Dit leidde bij de Stichting Duinbehoud tot de behoefte aan een commissie, die speciaal op Meijndel was gericht.

Werkgroep Meijndel

Op 20 september 1983 werd de Werkgroep Meijndel opgericht. Zij werd gevormd door afgevaardigden dan wel aanverwanten uit vrijwel alle natuurbeschermingsorganisaties in en om Den Haag, alsmede uit enkele personen die nauw bij Meijndel waren betrokken. De werkgroep handelt zo veel mogelijk zelfstandig, juridisch handelt ze echter onder de paraplu van de Stichting Duinbehoud. Zij stelt zich tot doel om, binnen de doelstelling van de stichting, het behoud en herstel van het natuurlijk milieu te bevorderen in het duingebied dat ligt tussen de

Wassenaarse Slag (gemeente Wassenaar), de Rijksstraatweg en het Verversingskanaal (gemeente Den Haag).

Bouwplannen

Vrijwel direct na oprichting had de werkgroep haar handen vol aan het zogenaamde Budgethotel in Scheveningen, het huidige Carlton Beach Hotel. In verband hiermee werd 1984 gekenmerkt door bezwaarschriften, hoorzittingen en schorsingsverzoeken, tot en met een AROB-bezwaarprocedure toe. Het heeft niet mogen baten. Voor Haagse bestuurders bleek de beste bestemming voor een zogeheten 'verrommeld stukje duin' bebouwing te zijn. Herstel van het duin vond men niet logisch. Erger werd het nog toen, aansluitend op de bouw van het hotel, het aangrenzende plan 'kleedcabines en consumptieruimte nabij Zwarte Pad' (kortweg 'Zeebad') in procedure

werd gebracht. Ook dit heeft de werkgroep niet kunnen tegenhouden.

Zie je wel, alles voor niets, zult u zeggen. Maar zo is het niet. Want deze twee plannen zijn weliswaar gerealiseerd, maar mede dankzij de vele aandacht die de bezwaren in de pers en ook bij de provincie kreeg, ontving de gemeente Den Haag van de provincie een schriftelijke waarschuwing dat het hierna wel afgelopen moest zijn met bouwen in het duin. Het hierna verschenen bouwplan Zwolsestraat en omgeving, waarbij voor slechts een klein maar wel ingrijpend gedeelte beslag wordt gelegd op het duin, is dan ook ondanks vele hoorzittingen en planaanpassingen nog steeds niet goedgekeurd. Ook plannen voor een nieuw te bouwen marechausseekazerne zijn nooit verder uitgewerkt.

Recreatie

Het provinciale fietspad 10 (dwars door de Waalsdorpervlakte naar de Vallei Meijndel) dat reeds meer dan tien jaar geleden werd gelanceerd, baart nog steeds zorgen. Brieven, hoorzittingen en terreinbezoeken hebben intussen ook bij de provincie twijfel doen ontstaan over de noodzaak van dit dure tracé, dat bovendien de wandelrecreatie ernstig in gedrang zal brengen. Het alternatieve

De bebouwing van Scheveningen ruikt op (naar dia: E. Wanders)

Ruimtebeslag door golfterrein: de Haagse Golf en Country Club in het duin (naar dia: K. Wijgh)

Buurtwegtracé blijkt steeds meer interesse te wekken.

De Werkgroep Meijndel heeft zich bij de gemeenten Wassenaar en Den Haag ingespannen om duidelijk te maken dat golfterreinen, en zeker nieuwe, niet thuishoren in de duinen. Toen in 1986 de nieuwe gemeenteraad in Den Haag aantrad, gaf zij in haar beleidsplan te kennen geen golfterrein in de duinen toe te zullen laten en dus ook niet in de Harstenhoek. Een jaar later bracht het Ministerie van Landbouw en Visserij het Harstenhoekterrein onder de werking van de natuurbeschermingswet zodat dit terrein, als het goed is, ook van andere aantastingen gevrijwaard zal blijven.

In verband met de aanleg van qua situering volstrekt misplaatste schelpenpaden op de Vlakte van Waalsdorp door Defensie/Domeinen/Heidemij werden gesprekken gevoerd met onder meer de gemeente Wassenaar. Op aandringen van de werkgroep zijn de werkzaamheden door de gemeente Wassenaar stilgelegd, maar enige maanden daarna hervat. Duinrell vormt in dit duingebied een hoofdstuk apart. Ondanks niet onplezierige contacten met de eigenaar bleek er geen reden om te hopen op een zelfbeperking ten aanzien van de ontwikkeling van dit eens zo fraaie landgoed tot pretpark. Diverse recreatieve voorzieningen werden zonder vergunningen aangelegd. Die werden achteraf geregeld. Met de gemeente Wassenaar is hierover contact geweest en vooral na het aantreden van een nieuwe burgemeester in 1986 is de gemeente zich steeds strenger gaan opstellen tegen het ongereguleerde

uitdijen van het recreatiepark.

Knelpuntennota

De grote problemen in en om Meijndel liggen toch voor een belangrijk deel aan het feit dat de gemeente Den Haag onophoudelijk met nieuwe plannen komt, zoals verregaande recreatieve ontsluiting, bebouwing of het uiteindelijk desastreuze afknabbelen van randgebieden.

Infiltratieplas Meijndel (naar dia: E. Wanders)

Dit vormt des te meer een bedreiging, omdat de gemeente nog steeds geen bestemmingsplan heeft ontwikkeld voor haar duingebieden. Hier hebben uiteindelijk ook hogere overheden waarschuwend op gewezen tijdens een in 1986 door Stichting Duinbehoud georganiseerde studiedag 'Duinen rond Den Haag'. Hieraan voorafgaand werd de door de Stichting Duinbehoud opgestelde 'Knelpuntennota Zuidhollands Duingebied' gepresenteerd. Deze nota kreeg veel aandacht in de regionale en zelfs landelijke pers en had grote invloed op het provinciale duinbeleid.

Terreinbeheer en waterwinning

De DWL heeft het grootste gedeelte van het duingebied in beheer, ook het eigendomsgebied van Staatsbosbeheer. Met de overige terreinbeheerders (waaronder Domeinen/Defensie en Hoogheemraadschappen Delfland en Rijnland) is incidenteel overleg geweest. Wat de DWL betreft mag gesproken worden van een plezierige overlegsituatie. Zo hebben onder andere gedachtenwisselingen plaatsgehad over de beheerssituatie na de op handen zijnde samenvoeging van de Zuidhollandse waterwinbedrijven, als ook over de diepinfiltratie Waalsdorp. Ook bijvoorbeeld een onvoorziene lage waterstand tijdens het broedseizoen blijkt het bedrijf even grote zorgen te baren als de stichting, wat overigens niet wegneemt dat het probleem daarmee niet meteen is opgelost. Het geeft wel de sfeer aan, waarin binnen het bedrijf wordt gewerkt.

De toekomst

De door de provincie beoogde samenvoeging van de waterwinbedrijven zal in ieder geval een verandering voor de Zuidhollandse duinen als geheel inhouden. De grote vraag is door wie het toekomstige terreinbeheer zal worden uitgevoerd. Als een orgaan dit zal gaan doen, dat in gelijke geest handelt als de DWL, dan is er nog een hele toekomst weggelegd voor de Zuidhollandse duinen, inclusief Meijndel. Maar andere opties zijn ook denkbaar, zodat goed overleg noodzakelijk is om de in dit jaar te nemen beslissingen voor natuur en landschap niet slecht te laten uitpakken.

Drs. N.E. Kösters is vanaf begin 1983 werkzaam bij de Stichting Duinbehoud. Vanaf de oprichting van de Werkgroep Meijndel is zij hiervan voorzitter.